

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/179837>

Please be advised that this information was generated on 2021-09-21 and may be subject to change.

Dag vogels

World Watch, Vol.7.No.1, january-february 1994. Verschijnt zes keer per jaar. Een internationaal abonnement kost 30 dollar, losse nummers 5 dollar. Abonnementen: World Watch, PO Box 6991, Syracuse, New York, USA 13217-9942

- Henk Donkers

3 februari 1994

Vorige week meldde de Vogelbescherming dat het aantal bedreigde en kwetsbare vogelsoorten in Nederland sinds 1985 gestegen is van 27 naar 49. Dat is eenvijfde van het aantal in Nederland broedende soorten. Vijf soorten zijn nagenoeg geheel verdwenen. De ooievaar is er een van.

Op de hele wereld leven ongeveer 9.600 vogelsoorten. Volgens een recent rapport van BirdLife International worden daarvan 1000 soorten met uitsterven bedreigd en gaan ruim 6700 soorten (70%) in aantal achteruit.

Over de wereldwijde teruggang in vogelsoorten gaat het hoofdartikel van het Amerikaanse tweemaandelijks milieutijdschrift World Watch. Het blad wordt volgeschreven en uitgegeven door het World Watch Institute van Lester Brown. Dit onafhankelijke instituut houdt zich bezig met mondiale milieuproblemen en is vooral bekend door haar jaarlijkse rapport State of the World (in een slechte Nederlandse vertaling verkrijgbaar als Hoe is de wereld eraan toe?) en haar populair-wetenschappelijke serie World Watch Papers. Als actuele aanvulling hierop is het World Watch Institute zeven jaar geleden met een tijdschrift begonnen. Behalve in het Engels verschijnt het ook in het Duits, Italiaans, Japans, Russisch, Chinees, Turks en Arabisch. Vreemd genoeg niet in het Spaans en Frans.

Met haar publikaties wil het World Watch Institute milieuactivisten, wetenschappers, leraren en beleidsmakers die streven naar een duurzame samenleving van informatie voorzien.

Hoewel het instituut meestal met alarmerende boodschappen en sombere analyses komt, ziet het altijd lichtpuntjes. Ergens op de wereld is altijd wel een voorbeeld te vinden van hoe het beter kan. Soms komt dat voorbeeld uit Nederland.

Zo wordt in dit nummer het Milieubeleidsplan-Plus van minister Alders ten voorbeeld gesteld aan president Clinton. De Amerikaanse president noemde Alders' plan om broeikasgassen terug te dringen 'de meeste agressieve en meest specifieke eerste stap die een land ooit gezet heeft...' Kijk maar eens naar Nederland (en Denemarken) zegt het blad. Die pakken het rigoreuzer aan. Dat het plan van Alders allang achterhaald en vervangen is door een minder ambitieus plan, zegt het blad er niet bij. Als berichten over andere landen met evenveel korrels zout genomen moeten worden, kan de betrouwbaarheid van de informatie nog flink verbeterd worden.

Terug naar dit nummer. De teruggang in vogelsoorten vindt het World Watch Institute niet zozeer sneu voor vogelaars, alswel alarmerend voor de toestand van het milieu. Zoals mijnwerkers vroeger kanaries mee de kolenmijn in namen om te controleren of er gevaarlijke gassen hingen, zo zijn verdwijnende vogelsoorten signalen dat er iets grondig mis is met het milieu. Sommige vogelsoorten groeien daardoor uit tot symbolen zoals de gevlekte uil in de verdwijnende gematigde regenwouden in het noordwesten van de Verenigde Staten. Of de ooievaar die de teloorgang van de wetlands in Europa en Afrika symboliseert. Noch in Europa waar hij 's zomers gewend was jongen te krijgen en groot te brengen, noch in Afrika waar hij overwinterde kan hij meer terecht. En als hij in lente of herfst van de ene naar de andere verblijfplaats vliegt, is de kans groot dat hij onderweg sneuvelt omdat er jacht op hem gemaakt wordt. Voor ooievaars is geen plaats meer. Over enkele decennia is hij in het wild uitgestorven.

Het artikel somt de oorzaken van de achteruitgang in vogelsoorten op: leefgebieden als tropische en gematigde regenwouden, open graslanden, wetlands en mangrovebossen verdwijnen; chemicaliën als DDT (nog steeds veel gebruikt in ontwikkelingslanden), lood (uit jachtgeweren) en olie vergiftigen de vogels. Ondanks beschermende maatregelen komen er

vele om door de jacht (alleen in Italië al worden jaarlijks 50 miljoen zangvogeltjes verwerkt tot delicatessen). Gelukkig, zo schrijft het blad, hebben vogels sterke bondgenoten en zetten hordes vrijwilligers en vele milieu-organisaties zich in voor hun behoud.

Die milieu-organisaties hebben lang afwijzend gestaan tegenover de moderne computertechnologie. Die was voor hen een belichaming van alles wat er mis was met de industriële samenleving. Maar - zo schrijft het blad - milieuorganisaties hebben de computer nu omarmd. Dankzij computernetwerken kunnen zij snel aan informatie komen, elkaar op de hoogte brengen, acties coördineren en op ontwikkelingen reageren. Dankzij computers en modems bloeit de internationale milieubeweging als nooit tevoren. Zonder Econet was vorig jaar de massamoord op Yanomami Indianen door goudzoekers niet zo snel bekend geworden en had de internationale gemeenschap niet zo alert gereageerd.

Over hoe inheemse volkeren door het maken van kaarten hun woongebied kunnen beschermen tegen indringers en overheidsprojecten gaat een derde feature. Met eigen symbolen brengen Indianen in kaart waar ze jagen, vissen, landbouw bedrijven, medicinale planten plukken en bouwmaterialen halen. Deze gegevens worden ingetekend op officiële kaarten. Dan blijkt dat gebieden die zogenaamd onbewoond en ongebruikt waren dat helemaal niet zijn. Ook blijken natuurgebieden bijna perfect overeen te komen met Indiaanse woongebieden. Een teken dat de beste waarborg voor het behoud van natuurgebieden in de tropen ligt in het voortbestaan van inheemse volkeren.